Voorzitter, sinds het aantreden van deze coalitie in 2022 werken ChristenUnie, GroenLinks, CDA en D66 samen aan ‘brede welvaart’ en vooruitgang (een duurzame samenleving, waarin iedereen mee kan doen en een (t)huis heeft). Sindsdien krijgen we de onzekere toekomst steeds beter in beeld, kunnen we steeds beter vooruit kijken en bijsturen en ontwikkelen we beleid en uitvoeringsmaatregelen waar zoveel mogelijk inwoners van profiteren.

We faciliteren de groei op Zwolse schaal (meer woningen en voorzieningen in levendige groene wijken) en zorgen er tegelijkertijd voor dat de stad bereikbaar blijft (STOMP, AOS, parkeren en hubs). Door natuur en groen toe te voegen vergroten we de kwaliteit van de leefomgeving en de (hittestress en biodiversiteit) en door te verduurzamen draaien we de gevolgen van klimaatverandering zoveel als mogelijk terug. We vergroten de zelf- en samenredzaamheid en daarmee de autonomie van onze inwoners. En heten mensen die vluchten voor oorlog en geweld welkom. In samenwerking met ons rijke onderwijs stimuleren we onze innovatiekracht. Maken we onze economie circulair en verkleinen we de afstand tussen de arbeidsmarkt en onze inwoners. Zo helpen we onze inwoners zoveel mogelijk naar werk óf naar financiële stabiliteit, en houden de vele MKB- en familiebedrijven voldoende werknemers, zodat ze kunnen blijven ondernemen. D66 heeft daarmee grote stappen gezet naar *het nieuwe perspectief* dat wij met ons verkiezingsprogramma voor deze periode hebben toegezegd.

De komende jaren wordt de opgave nog groter. We zullen nog veel meer met nog minder moeten doen. De vergrijzing wordt sterker en zorgt voor een toenemende zorgvraag, terwijl de arbeidsmarkt alsmaar krapper wordt. Daarbij hevelt het Rijk steeds meer taken over naar de gemeente, maar geeft het daarvoor structureel te weinig geld (ravijn nu op 2028). Het is de realiteit.

En natuurlijk, met de keuzes van deze coalitie kun je het vanuit politieke waarden en overtuigingen oneens zijn, maar koersvast zijn we wel! D66 wil dan ook een groot compliment aan dit college geven voor:

1. De stabiele koers die is gevaren en de mate waarin is samengewerkt met de raad, onze partners en onze inwoners;
2. De steeds beter leesbare begrotingen met duidelijke indicatoren en inzicht in de voortgang;
3. En, dat we met deze laatste begroting van deze collegeperiode een steeds toekomstbestendiger en financieel gezondere gemeente doorgeven aan een volgend college.

Financiën

En hoewel de grote keuzes bij de PPN al zijn gemaakt, is het goed ze in deze begroting vertaald te zien. D66 is bijzonder blij met de extra investeringen:

- In wonen, de verlenging van de stadsbouwmeester en het Zwols platform voor woningzoekenden;
- In het scholen zoals het Meander en in maatschappelijke voorzieningen (zoals de MFA Turfmarkt, WKC Stadshagen en wijkcentrum de Bolder);
- In bestaanszekerheid via (het verbeteren van de toegang en vereenvoudiging van) de inkomensregelingen;
- In vluchtelingen (blijvende opgave) en veiligheid bij huiselijk geweld (nieuwe locatie Kadera);
- In het versterken van ons groen en de natuur, in parken en inclusieve speeltuinen.
- In de laagdrempelig en breed gedragen inwonersinitiatieven binnen de energietransitie (Warm Assendorp, Wijbedrijf, Hogekamp, 50 Tinten Groen) en in het voorschietfonds. Zodat iederéén kan verduurzamen.
- En natuurlijk in de investering van 4 mjo in de sociale basis (Koers Sociaal Domein). Niet als 1.000-dingendoekje, maar om de brede beweging van zorg naar welzijn te maken, zodat zorg en

ondersteuning de komende decennia bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar blijft.

Positief en hoopvol

Tegelijkertijd voorzitter, stopt ons werk niet bij deze begroting. De gemeenteraadsverkiezingen en een nieuwe collegeperiode staan immers alweer voor de deur. En de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen geeft ook Zwolle een duidelijke richting mee. D66 is in Zwolle de grootste. Inwoners zijn positief, kijken hoopvol naar de toekomst en willen vooruit. Met oog voor wonen, economie en onderwijs. Gezondheid (zorg en welzijn), klimaat en natuur. En met de landelijke politiek achter ons kunnen belemmerende dossiers als stikstof en netcongestie bij de kern worden aangepakt. Hervormen we asiel en migratie, zodat nieuwkomers onze kenniseconomie en arbeidsmarkt versterken. En is niet tweedeling en stilstand, maar samenwerking en vooruitgang de norm. En voorzitter, dat klinkt ons als muziek in de oren!

Verder versterken op inhoud

Vanuit die blik zien we kansen voorliggende begroting op een aantal onderdelen te versterken (we zijn immers nog steeds gewoon aan het bouwen aan een beter Zwolle): het beperken van de gevolgen van netcongestie voor woningen en bedrijven, ondersteuning aan sportverenigingen en het versterken van het welzijn van jeugdigen en dak- en thuislozen.

Beperken gevolgen netcongestie voor woningen en bedrijven

Voorzitter, fysieke projecten worden steeds complexer en onderlinge risico’s zijn met elkaar verbonden. D66 wil meer doen om deze risico’s te verkleinen.

Zoals netcongestie, bij woningbouw. Nieuwe aansluitingen zijn nog mogelijk, maar die staan wel onder druk. We zoeken oplossingen in bestaande bouw, maar niet in nieuwbouw. En dat kan slimmer. Bijvoorbeeld door netbewuste wijken, zogenaamde ‘balanswijken’ te

ontwerpen[1]. Door te ontwerpen vanuit een netwerk waarbij gebruikers stroom opwekken, opslaan en gebruiken – vanuit een batterij dus – ontstaat balans in vraag en aanbod en is er minder afhankelijkheid van het bestaande stroomnet. Almere en netbeheerder Alliander experimenteren hiermee. D66 zou graag zien dat Zwolle ook op deze manier gaat ontwerpen en vraagt de wethouder dit te onderzoeken en we dienen hiervoor een motie in.

D66 wil ook meer aandacht voor **netcongestie** bij **bedrijven.** Want naast de focus op wonen, mogen we bedrijven niet vergeten. Dat vraagt allereerst om inzicht in de impact van netcongestie de komende jaren, een goede breed gedragen visie en gezamenlijke aanpak. Zicht op de impact en een brede visie lijken te ontbreken. Daarom stellen wij voor dat de gemeente, in samenwerking met de ondernemers, per bedrijventerrein een visie op netcongestie ontwikkelt. Dit past bij de profielen - en de verschillen in stroomvraag- en gebruik - per terrein en sluit aan bij de deelagenda's die toch al per bedrijventerrein worden opgesteld. We horen graag hoe de wethouders naar dit voorstel kijken. Ook hiervoor hebben wij een motie klaarstaan.

Ondersteuning aan sportverenigingen

Sport, voorzitter, is voor D66 een belangrijk onderwerp. Het houdt je fit, sociaal betrokken en gezond. We lezen alleen uit het onderzoek naar sportaccommodaties dat beheer, verhuur en subsidiering, maar ook de staat (inventaris, functionaliteit, onderhoud) van onze (binnen)**sportaccommodaties** niet in verhouding staat tot de tarieven. Het zet daarmee verenigingen en inwoners onder druk. Het college bevriest daarom de tarieven. Een mooi gebaar, maar ook een druppel op een gloeiende plaat. D66 stelt daarom middels een motie/amendement voor de bevriezing te verhogen naar € 100.000,-, zodat in ieder geval

[1] [1] https://stedelijketransformatie.nl/actueel/stedelijke-transformatie-nieuws/netcongestie-te-lijf-met-de-ontwerpprincipes-van-de-balanswijk?utm_source=Stedelijke+transformatie&utm_campaign=1345dda8de-Stedelijke_Transformatie_Nieuwsbrief_okt_2025&utm_medium=email&utm_term=0_85c25a9142-1345dda8de-128408480

sprake is van een kleine lastenverlichting voor de gebruikers. Verder rekenen wij erop dat de wethouder voortvarend aan de slag gaat met de ontwikkelrichtingen.

Versterken welzijn van jeugdigen, dak- en thuislozen en ouderen.
In welzijn, ik gaf het eerder al aan, investeert het college opnieuw fors. D66 is hier erg blij mee. Tegelijkertijd raast de wereld door en kan niet iedereen het tempo bijhouden. Denk aan onze jeugd. De inzet op normaliseren (niet alles is hulp, maar ook opgroeien en opvoeden) en vele interventies op Jeugdhulp (samenspel in de wijk, relatie- en scheidingsteams, doorbraakmethode) lijken effecten te hebben op de aantallen/ kwantiteit, maar niet op de resultaten/ kwaliteit. Want hoewel de aantallen dalen, blijven de kosten maar stijgen. En ondanks de aandacht aan eindigheid van zorg en de inzet en financiële taakstelling op kortere trajectduur loop hulp te lang door en blijven wachttijden groot. Voorzitter, dit is geen houdbare situatie. Daarom pleit D66 voor een wijziging van het systeem: minder aanbieders, en meer resultaatsturing door steviger relatie- en contractmanagement. We horen graag hoe de wethouder hier naar kijkt.

En dat de samenleving ingewikkeld is en het leven zomaar om kan slaan blijkt ook wel uit de Ethos-telling. Maar liefst 706 mensen in Zwolle zijn **dak- en thuisloos**. Er is veel meer inzet nodig om dit probleem aan te pakken. Voorzitter, daartegenover staat dat de afgelopen jaren bijna 30 mjo euro van de regionale Beschermd Wonen gelden terugvloeide naar Zwolle en nog eens bijna 60 mjo werd weer overgemaakt naar de regiogemeenten.

Het college stelt voor om de voordelen van 2024 en 2025 (ruim 15 mjo) in de algemene middelen te storten. D66 ziet liever dat een deel van dit budget wordt gebruikt voor het opstellen van een Zwols Actieplan Dakloosheid. We hiervoor een motie gemaakt.

Tot slot op dit onderdeel voorzitter, **ouderen** en de gevolgen van de vergrijzing. Het college laat zien dat zij de vergrijzing en onze ouderen uiterst serieus neemt. We hebben - door het rapport ‘trends & ontwikkelingen sociaal domein 2025’ - scherp wat er de komende jaren op ons en de Zwolse ouderen afkomt. Het voorstel om 2 ton structureel te investeren in ons initiatiefvoorstel voor de inzet van innovatie en technologie in welzijn en zorg onderschrijven wij vanzelfsprekend van harte. Samen met de maatregelen die volgen bij het Volkshuisvestingsprogramma werken we toe naar voldoende geschikte woningen en voorzieningen in nabijheid én passende zorg en ondersteuning in de wijk, zodat zorg en ondersteuning beschikbaar blijft voor wie dat nodig heeft.

Afronding

Voorzitter, ik rond af. Vandaag is het nog 125 dagen tot de gemeenteraadsverkiezingen. Een belangrijk moment in onze democratie, omdat onze inwoners dan een nieuw lokaal bestuur kiezen. Ik hoop van harte dat onze inwoners ook dan kiezen voor een politiek van doen. Dat ze kiezen voor optimisme, vooruitgang en positieve krachten.

Laten we nooit vergeten hoe goed het leven in ons land en in deze mooie stad is. Laten we ons blijven inspannen voor gelijke kansen voor iedereen. Náást onze inwoners, ondernemers en organisaties. Vanuit een gelijkwaardige, wederkerige relatie waarin iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. Maar met de wetenschap dat de overheid niet alles kan voorkomen óf oplossen. Moeilijke beslissingen zullen blijven komen.

Met elkaar maken we Zwolle *klaar voor de toekomst*, met elkaar kan het wél.